De scheuring is gekomen. De bloeiende gemeente Veenendaal is nu in tweeën verdeeld. En broedertwist is altoos het pijnlijkst.

Moge de Kerkeraad, die in deze moeilijke tijden aan het hoofd der gemeente staat en te behouden tracht wat nog behouden kan worden, genade ontvangen om met voorzichtigheid, met winnende liefde van het hart en bovenal met trouw jegens God den Heere op te treden.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen: Letter D. K. te Hilversum *f* 5; door ondergeteekende van den heer W. Koops te Rotterdam van N. N. *f* 1.

Dat de Heere deze gaven zegene.

Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, *Voorzitter.*
Kootwijk.

Leestafel.

1. DR. J. C. DE MOOR, Dienaar des Woords, bij de Gereformeerde Kerk te 's-Gravenhage, DE HEMEL GEOPEND, Predikatiën over de Openbaring van Johannes, Hoofdstuk I—III. Kampen, J. H. Kok — 1913.

Met dezen bundel van negen preeken heeft DR. DE MOOR zijn homiletische bewerking van het laatste Bijbelboek voltooid en daarmede de OPENBARING VAN JOHANNES metterdaad nader gebracht tot het bewustzijn der Gemeente van onzen tijd. Inzonderheid wij Gereformeerden mogen den Haagschen prediker dankbaar zijn voor de uitgave van dezen zijn kanselarbeid. De niet minder dan XXXVIII leerredenen, waarin hij heel de Apokalyps behandelt, zijn niet alleen — wat van een ook literair geschoold man als DE MOOR niet anders te verwachten was —, ten opzichte van taal en stijl goed verzorgd, maar dragen ook wat verklaring en toepassing betreft, het gereformeerde stempel. Zeker, wat de verklaring betreft, moge men, bij de omstandigheid, dat het stuk der ESCHATOLOGIE of der „laatste dingen", wat althans de detailpunten aangaat, ook onder ons, nog niet tot die dogmatische vastheid gekomen is als de andere leerstukken, — hier en daar bedenkingen hebben, over het geheel zal men zich, als Gereformeerde, in de hier gegeven verklaringen wel kunnen vinden. En ook waar men, op sommige punten, met de exegese niet geheel kan meegaan, moet men den prediker toch de eere geven, dat zijn verklaring steunt op ernstige en degelijke uitlegkundige studie.

Onder de lezing van DE HEMEL GEOPEND kwamen zulke bedenkingen uiteraard het minst op bij dat deel van het werk hetwelk hier voor mij ligt, wijl juist over wat daarin wordt behandeld, de uitlegging vrijwel vast staat.

Het maakt een eenigszins zonderlingen indruk, wanneer men boven de preek over Openb. I. : 1—8 het cijfer XXX ziet staan.

Toch kon dit wel niet anders.

Toen DR. DE MOOR zijn werk begon uit te geven, meende hij de preeken over de eerste drie hoofdstukken van de OPENBARING te moeten weglaten, en hij liet het dus beginnen bij hoofdstuk IV.

Over die eerste hoofdstukken en met name over h. 2 en 3, waarin de „de brieven aan de zeven gemeenten" voorkomen, bestaat toch een zoo rijke homiletische literatuur, dat het hem onnoodig dacht deze nog te vermeerderen.

Dan, op aandringen van zijn Haagsche hoorders en tevens van de lezers van DE HEMEL GEOPEND, is hij er toe gekomen om ook die aanvankelijk niet voor den druk bestemde preeken aan zijn werk toe te voegen.

En zoo hebben wij dan nu van zijn hand de OPENBARING VAN h I — h XXII in XXXVIII predikatiën.

Gelijk over de andere, reeds vroeger hier besproken bundels, waaruit dit werk bestaat, kan mijn oordeel ook over dezen niet dan gunstig zijn.

Deze bundel bevat de volgende leerredenen.

Uit h I DE OPENBARING VAN JEZUS CHRISTUS (vs. 1—8) en DE VERSCHIJNING VAN DEN VERHEERLIJKTE (vs 9—20) Uit h II worden achtereenvolgens behandeld: De brieven aan EPHESE, SMYRNA, PERGAMUS en THYATIRE, en eindelijk uit h III die aan SARDIS, PHILADELPHIA en LAODICEA.

Wat „de zeven brieven" betreft, wijst DE MOOR reeds in zijn preek over die van EPHEZE er terecht op, dat zij in hoofdzaak naar eenzelfde model zijn ingericht. „De Heere Jezus geeft na de aanspraak, waarin altoos een trek uit hetgeen in h. I van den Christus gezegd was, vermeld wordt, die bijzonder van toepassing is op de geadresseerde gemeente, een door de uitdrukking „Ik weet uwe werken" ingeleide beschrijving van haren tegenwoordigen toestand. Daarna gaat Hij zeggen, wat Hij tegen deze gemeente heeft en dus in haar veranderd wil zien. Eindelijk geeft Hij eene heerlijke belofte aan die overwint, om daarmede te bemoedigen tot den strijd".

Bij steeds vasthouden aan dit Schema is het den prediker toch volkomen gelukt het eigenaardige van elk der zeven brieven in al zijn rijkdom te doen uitkomen.

2. ANNUARIUM der SOCIETAS STUDIOSORUM REFORMATORUM. 1913.

Naar aan de meesten onzer lezers wel bekend zal zijn, richtten Studenten van Christelijkgereformeerden huize aan onze openbare Universiteiten op: de Unie HENDRIK DE COCK.

Dit geschiedde den 9en Febr. 1886.

Het gebeuren op kerkelijk gebied is oorzaak, dat zij later haar naam HENDRIK DE COCK verwisselde voor dien van SOCIETAS STUDIOSORUM REFORMATORUM en een Unie werd van gereformeerde Studenten aan openbare hoogescholen in Nederland.

Deze Unie heeft, vóór nu enkele dagen geleden, haar ANNUARIUM of Jaarboek, weer in het licht gegeven.

Het is uiteraard allereerst bestemd voor de leden van S. S. R., maar ook oud-leden zullen er gaarne kennis mee maken, en bovendien maakt het, als periodiek van een zoo specifiek Gereformeerde Vereeniging, aanspraak op de belangstelling van heel ons publiek. Inzonderheid zullen Gereformeerde ouders, wier zonen met September wel naar een openbare hoogeschool moeten, omdat ze een studievak kozen, dat noch te KAMPEN, noch te AMSTERDAM wordt onderwezen, goed doen dit Jaarboek, dat hen kennis doet maken met „de Unie van Gereformeerde studenten aan openbare hoogescholen in Nederland", te koopen en te lezen. De oplaag is door de Commissie van Administratie uit de S. S. R., om licht te bevroeden redenen, niet al te groot gemaakt; toch zijn nog enkele exemplaren voor twee gulden te verkrijgen bij den heer J. P. A. KOOPMANS, Med. Stud., aan diens VACANTIE-adres te GRIJPSKERKE in ZEELAND.

Dit tweede Annuarium hetwelk de S. S. R. thans het licht doet zien, bestaat uit twee deelen: VEREENIGINGSLEVEN en BIJDRAGEN.

De rubriek VARIA is ditmaal achterwege gebleven.

Uit de rubriek: VEREENIGINGSLEVEN waarin ook de STATUTEN, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 3 Augustus 1911 zijn opgenomen, en waarvan Art. 2 luidt: De grondslag der Unie wordt gevormd door de Drie Formulieren van Eenigheid, — zij hier het volgende vermeld.

De Unie telt thans over heel het land 129 leden en heeft haar Afdeelingen te AMSTERDAM, LEIDEN, UTRECHT, DELFT en GRONINGEN. De Theologanten vormen verreweg de minderheid, op de Naam- en Adreslijst vind ik er slechts 9 en wel in de Afdeeling UTRECHT. Iets grooter is het aantal der Litteratoren, terwijl de meerderheid der leden Juristen, Medici, Natuurkundigen, Technici, Indologen, Tandheelkundige en Veterinairen zijn.

De rubriek BIJDRAGEN opent met de Unie-Rede, die op 6 Febr. ll. te LEIDEN, ter gelegenheid van de 27sten Dies, door mij is uitgesproken.

De titel is: ONZE VÓÓR-OORDEELEN, waarmee bedoeld zijn de gereformeerde grondbeginselen van wereld- en levensbeschouwing en waarmee dan in verband is gebracht de verhouding zoo van het Ik tot zijn denken en willen, als van denken en willen onderling. Doel van deze Rede was, het sterken in de van huis-uit meegebrachte gereformeerde grondbeginselen.

Volgt BILDERDIJKIANA door PROF. DR. H. VISSCHER, een fraai gestileerd en van diep wijsgeerig inzicht getuigend stuk, waarin de Utrechtsche hoogleeraar den invloed van LEIBNITZ op BILDERDIJK, maar ook het verschil tusschen desen en diens leermeester teekent. „Hij (Bilderdijk) zoo eindigt VISSCHER, kende een waarheid, wier bronwel niet was zijn rede, maar waarvan Gods Geest getuigenis gaf in zijn gemoed. En dit groote goed had BILDERDIJK niet ontvangen in de philosophenschool van LEIBNITZ, hij had het niet gegrepen door de streefkracht zijner zoo energieke ziel, maar hij had het ontvangen als een kind, want hij kende genade door zoen. Maar om BILDERDIJK te verstaan in veel, dat op den eersten aanblik vreemd schijnt, is het noodig steeds in gedachten te houden, dat hij LEIBNITZ verheerlijkt heeft „als meer dan enkel sterveling".

Hierna komen in de BIJDRAGEN de leden van S. S. R. zelf aan het woord en wel allereerst S. T. HEIDEMA, Med. cand., met een studie SCHEPPINGSVERHAAL EN NATUURWETENSCHAP.

Een met zaakkennis geschreven principieel stuk, waarin de passus, dien ik hier laat volgen, mijn volle instemming heeft: „de feiten blijven vast staan, en die hebben ook wij als zoodanig te aanvaarden; die moeten in overeenstemming zijn met wat de Bijbel ons leert; maar geheel anders is het met de theorieën en hypothesen, die hun eigen ongewisheid zoo duideliik bewijzen, doordat zij vaak veranderen; daartegenover hebben we steeds met groote voorzichtigheid ons standpunt in te nemen."

Volgt een bijdrage van den heer D. J. LAMBOOY, student aan de Hoogeschool te DELFT, IETS OVER DE EURYTHMIE DER GOTHIEK waarin op, ook voor ons leeken, zeer bevattelijke wijze de geschiedenis van de strijdvraag op kunsthistorisch gebied omtrent grond en oorzaak van de evenmaat der gothische bouwwerken wordt behandeld.

Een dergelijk technisch stuk leverde ook de heer G. DE ROOY van DELFT onder den titel: OORLOOSCHEPEN, waarin deze toekomstige Scheepsbouwkundige Ingenieur tot goed begrip van wat hij vermeldt omtrent de oorlogsvaartuigen van den tegenwoordigen tijd, ook zeer interessante mededeelingen doet uit de geschiedenis der vloten.

Tusschen deze twee technische bijdragen in: TERUGBLIK door J. A. HENDRIKS, Med. Cand. De schrijver tracht er de ontwikkeling van het intellectueele leven in te schetsen en toont daarbij, dat hij studie gemaakt heeft van kenleer, maar ook van psychologie, bepaaldelijk van de psychologie van het kind.

Een niet mindere kennis van de psychologie en wel van die der dieren toont de heer C. J. v. d. HORST met zijn kort overzicht van den tegenwoordigen stand der dierpsychologie.

Met deze interessante verhandeling, waarvan de titel is: PSYCHOLOGIE DER DIEREN, eindigen wat ik zou willen noemen, de bijdragen op het gebied der nuttige letteren.

Maar ook die op het gebied der fraaie letteren ontbreken niet.

Een drietal gedichten waarvan een de legende van LIDEWEY bezingt en een prozastukje GROOTMOEDER door D. J. COUVÉE toonen, dat er onder de leden van S. S. R. ook zijn, wien het niet aan belletristisch talent ontbreekt.

Dit ANNUARIUM maakt een gunstigen indruk. Het is een boek in meer dan een opzicht van blijvende waarde. Een Jaarboek waardig de hoop van het gereformeerde Nederland.

G.

Uit de Pers.

In de Hervormde Kerk blijft de vraag der belijdenis aan de orde. Vooral bij de zoogenaamde aanneming tot lidmaten. Zoo nu weer bij een paar moderne jongelui uit 's Gravenhage, die te Rijswijk zoogenaamde belijdenis hebben afgelegd en die de Haagsche Kerkeraad niet als leden wil inschrijven zonder eerst vernomen te hebben, of zij op de officieel vastgestelde belijdenisvragen hebben geantwoord. De modernen zijn hierover natuurlijk bitter boos, maar de *Waarheidsvriend* zet hen aldus op hun plaats:

Moderne menschen leven altijd uit de gedachte dat ze het rijk alleen hebben en dat ze alles mogen doen wat ze willen. En die de brutaliteit heeft om op hun handelingen aanmerking te maken, worden altijd voorgesteld als ruiteroekers en bekrompen menschen.

Verbeeld u, in ons kerkelijk leven staat de eene Kerkeraad ten nauwste in verband met den anderen Kerkeraad, saam onder één wet en één orde.

Maar neen, daar stoort de moderne zich niet aan. Die ontduikt in eigen gemeente de wet en verbreekt in eigen kring de goede orde, b. v. door de allerdwaaste belijdenisvragen te stellen, geheel in strijd met geest en hoofdzaak van de leer onzer Herv. Kerk, en als die Kerkeraad dan ook nog jongelui uit andere gemeenten tot belijdenis doen toelaat, dan zou de Kerkeraad, onder wiens opzicht deze jongelui leven en die hun namen heeft in te schrijven in de lidmatenbocken, niet eens mogen vragen — waar 't bekend is, dat het misbruik in moderne gemeenten niet van de lucht is — of er wel vragen gesteld zijn, die overeenstemmen met die in onze Herv. Kerk gebruikelijk zijn en voorgeschreven.

Dat is de grootste brutaliteit in de oogen van de alleenwijze moderne heeren.

Toch achten we dit den weg dien we uit moeten.

Als dan de roekeloosheid de spiegaten uitloopt, is het tijd dat er controle wordt geoefend.

Waarom we ook zoo gaarne zouden willen, dat in art. 39 Regl. godsd. onderwijs minstens deze wijziging gemaakt werd, dat de woorden *salthans wat den geest en de hoofdzaak betreft*, kwamen te vervallen.

't Minste is toch al, dat aan allen, die in de Herv. Kerk belijdenis des geloofs afleggen, *dezelfde* vragen worden gesteld.

En het voorstel van coll. Briede, Herv. pred. te Franeker, staat ons best aan, dat er in de vragen voor de schriftelijke kerkvisitatie ook een zal worden ingebracht, die informeert of de vragen van art. 39 gesteld zijn, en zoo niet, welke dan.

Zoo kan er controle en orde komen.

Maar om nu te blijven bij 't geen pas nu weer gebeurd is.

De Kerkeraad van Rijswijk (Z.-H.), waar het kerkelijk leven in de Herv. Kerk op enkele graden beneden 0 staat, liet enkele jongelui uit Den Haag toe tot het belijdenis afleggen in de Herv. Kerk te Rijswijk.

Men behoeft niet te vragen waarom?

Doch toen deze jongelui werden aangediend door den Kerkeraad van Rijswijk aan den Haagschen Kerkeraad, besloot men daar, alvorens hunne namen in te schrijven, eens te informeeren op welke vragen deze jongelui waren toegelaten. Of het Reglement in deze wel geëerbiedigd was.

En nu is men boos in Modernen Kring. Wat verbeeldt die Haagsche Kerkeraad zich wel, om zich te bemoeien met den Kerkeraad van Rijswijk, die zich beliefde te bemoeien met de jongelui uit Den Haag!

Het *Weekblad voor de Vrijzinnige Hervormden* schrijft er dit over:

Weer een greep naar het nieuwe strijdmiddel.

Ook de kerkeraad van 's-Gravenhage is begeerig geworden, het nieuwe strijdmiddel der orthodoxie te hanteeren, en blijkt een kansje te willen wagen, om te ontkomen aan de inschrijving van vrijzinnigen, die eerst tot lidmaten zijn aangenomen en bevestigd.

Deze kerkeraad wil dat echter niet doen op ruwe wijze en langs onwettigen weg. Daarom heeft hij zich gewend tot het Classicaal Bestuur.

En dientengevolge is dit Bestuur op onderzoek uitgetrokken.

Zoodoende heeft de kerkeraad van Rijswijk, die de Haagsche vrijzinnigen pleegt aan te nemen — onlangs is dat nog weer gebeurd met verscheidene leerlingen van den emeritus-predikant A. S. Carpentier Alting, die toen de bevestiging heeft geleid —, van het Classicaal Bestuur het volgende schrijven ontvangen:

Bij ons Bestuur is ingekomen een schrijven van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente te 's-Gravenhage, waarin deze verklaart, zich bezwaard te gevoelen door de onzekerheid met betrekking tot de vraag, of de Haagsche jongelieden, die in uwe gemeente worden bevestigd, wel bevestigd worden op vragen, die zin geest en hoofdzaak« in overeenstemming zijn met de belijdenisvragen, voorgeschreven in art. 39 van het Regl. op het Godsdienstonderwijs.

De Kerkeraad acht zich niet gerechtigd, zoolang deze onzekerheid niet is opgeheven, om in de toekomst de aldus bevestigde jongelieden in te schrijven in de lidmatenregisters der Gemeente 's-Gravenhage, en beroept zich op de Synodale circulaire van 20 Aug. 1912, no. 488.

Wij verzoeken dientengevolge uwen kerkeraad, ons te melden, welke vragen bij de jongste bevestiging van Haagsche jongelieden door den emer. predikant Carpentier Alting zijn gedaan, en hoe de vragen luiden, die door den pastor loci bij dergelijke gelegenheden gebruikt worden.

Ook het optreden van den Haagschen kerkeraad is niet in orde. Een kerkeraad is natuurlijk niet bevoegd, de inschrijving te weigeren op grond van »onzekerheid« omtrent de gestelde vragen, want hij is dat op geen enkelen grond.

Van »weigeren« mag hierbij zelfs in het geheel geen sprake zijn. Alleen zou de inschrijving niet »geweigerd« mogen worden, doch achterwege moeten blijven, als een bevestiging door een Classicaal Bestuur *ongeldig* moet zijn verklaard.

Maar de kerkeraad van 's-Gravenhage heeft, door zich te richten tot het Classicaal Bestuur, toch een beter standpunt ingenomen dan die van Trum en Leiden.

Merkwaardig overigens, dat de kerkeraad vroeger van die »onzekerheid« nooit last heeft gehad!

Gelukkig, dat die Haagsche Kerkeraad er toch nog met een pluimpje afkomt, want men bewandelde daar *een beteren weg* dan te Trum en te Leiden.

We zullen zien wat het oplevert.

Er komt beweging.

Officieele Berichten.

Korte notulen van de vergadering der classe Klundert, gehouden te Breda op 21 Mei 1913.

1. Ds. Horjus is praeses. Ds. van Dam scriba. Ds. Ruys assessor.

2. De praeses laat zingen Ps. 84 : 8, leest voor Ps. 84 en gaat voor in den gebede.

3. De broeders Goris en Basoski, aangewesen tot het nazien der credentiebrieven, rapporteeren dat alle kerken wettig vertegenwoordigd zijn. Breda en Fijnaart zonden een secundus. Drimmelen een diaken. Reden gehoord, den broeder diaken keurstem verleend.

4. Broeder Basoski wordt door den praeses gelukgewenscht met zijn 25jarigen arbeid als voorganger en zilveren bruiloft. Broeder B. betuigt hartelijk dank voor de belangstelling van de classe ondervonden.

5. De notulen worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

6. Ds. Goris doet eenige droevige en verblijdende mededeelingen aangaande den Evangelisatiearbeid. Een deputaat dienaar des Woords is overleden. Andere dienaren uit krankheid hersteld. Te Heerlen is grond gekocht tot kerkbouw.

7. Als kerken voor tusschentijdsche approbatiën en losmakingen worden aangewezen Fijnaart en Klundert.

8. Als deputaten voor de Particuliere Synode worden benoemd ED. Goris, van Dam en Horjus, als primi, en Ds. Ruys als secundus en de ouderlingen A. C. van Drimmelen, H. N. Basoski en W. Schrieke als primi, en de ouderlingen W. J. Zijlmans, K. Dane en L. J. Schalekamp als secundi. Op de voordracht voor den Evangelisatiearbeid worden geplaatst: DD. Goris en Horjus en ouderling Schalekamp.

9. De saken die ter Particuliere Synode zullen worden gebracht, worden aangegeven.

10. De boeken van den quaestor nagezien door de kerk van Moerdijk, worden in orde bevonden, en de broeders Jansen en Korteweg doen verslag van de boeken op heden.

11. Aan de vacante kerken zal hulp worden verleend 1 Zondag om de 4 weken. Fijnaard in Juni niet. Moerdijk verzoekt 1 Zondag in de 3 maanden. Broeder Basoski zal de regeling anders opmaken.

12. De vragen naar art. 41 K.O. worden gedaan. Klundert ontvangt in Ds. Goris haar consulent. Aan een kerk steun verleend. Aan Dinteloord, Fijnaart, Zevenbergen, Drimmelen en Raamsdonk advies gegeven, en vragen beantwoord. De classe handhaaft 16 Nov. aangewezen als dankdag bij gelegenheid van het eeuwfeest der bevrijding van 't Fransche juk, zonder te kort te willen doen aan een dankure bij elke plaatselijke feestviering op een anderen datum.

13. Klundert zal de volgende classe te Breda saamroepen. D.V. 3 Sept.

14. De praeses sluit de vergadering en de scriba gaat in dankgebed voor.

Op last der classe,
A. L. RUYS, *h. t. assessor.*

Kort verslag van de Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) gehouden te Gouda op 10 Juni 1913.

I. Ds. Langen opent, namens de roepende kerk, de vergadering, laat zingen Ps. 89 : 8, leest den 2den Psalm, gaat voor in 't gebed en roept den broeders een hartelijk woord van welkom toe.

II. Uit het onderzoek der credentiebrieven blijkt, dat alle de classes wettig vertegenwoordigd zijn.

III. Tot leden van het moderamen worden aangewezen: Dr. de Moor praeses, Ds. Impeta assessor, Ds. Sap en Ds Gispen scribae.

IV. Ingekomen stukken.: *a.* van Ds. Pl. v. A. Wordt besloten te doen als gewoonlijk.

b. Bericht van de Cl. 's Gravenhage dat ze besloot geen deel te nemen aan de geadviseerde diaconale samenwerking. Voor kennisgeving aangenomen.

c. Van Deputaten voor de oefening van 't verband tusschen de Geref. Kerk in Nederland en de Theol. Fac. der V U. In handen gesteld der deputaten naar Art. 39 D. K. O.

d. Van de diaconie van 's-Gravenzande in betrekking tot het Prov. Weeshuis. Zal behandeld bij 't rapport aangaande dat Weeshuis.

e. Bezwaarschrift van v. d. W. uit W. Een commissie wordt benoemd deze te onderzoeken en daarover op de e.k. Part. Synode te rapporteeren.

V. Rapporten: van 't Moderamen der vorige Part Synode: inhoudend dat de Notulen zijn vastgesteld en de stukken in het archief gedeponeerd zijn.

2. van de deputaten voor 't Provinciaal Weeshuis. Eenige bespreking vindt plaats over den financieelen toestand dier stichting. 't Voorstel om 't verpleeggeld met *f* 25 per jaar te verhoogen wordt aangenomen voor den tijd van één jaar indien het getal der verpleegden zoo groot blijft.

3. van de deputaten naar Art. 19 D. H. O. (hulpbehoevende studenten). Drie alumni ontvangen steun. Inkomsten *f* 2743.19. Uitgaven *f* 920.75½.

4. van de deputaten naar Art. 11 en 13 D. K. O. (hulpbehoevende kerken en Emeritiverzorging). Ontvangsten *f* 2183.63, Uitgaven *f* 1977.27½. Begrooting 1913.14 wordt vastgesteld op *f* 2306.35½. Op voorstel der deputaten spreekt de Synode uit, dat de classes ernstig zullen overwegen wat er gedaan kan worden tot verhooging van de te lage predikantstractementen binnen hun ressort.

5. van den Quaestor der Synode. Ontvangen *f* 1040 57. Uitgaven *f* 255.49. Toegestaan voor 1913 14 *f* 400.

6. van de deputaten naar Art. 49 D. K. O. Bij drie peremptoire examina waren ze tegenwoordig en bij één Emeritaatsverklaring. In opdracht der vorige Synode brengen ze rapport uit inzake Emeritaatsverklaring van Dienaren des Woords, die een benoeming hebben aanvaard in eenige stichting van Chr. barmhartigheid. Dit rapport zal aan alle kerken worden toegezonden en op de e. k. Part Synode behandeld worden.

VI. Aan de onderscheidene deputaten en rapporteurs wordt de dank der Synode betuigd.

VII. 't Gewone rapport der roepende kerk over het nazien van de boeken der onderscheidene Quaestores zal in het vervolg aan de leden der Synode worden toegezonden.

VIII. De curator der Theologische School doet enkele mededeelingen.

IX. De classis Leiden neemt na eenige bespreking haar voorstel: „De Generale Synode geve aanwijzing wat te doen met degenen, die gedwongen worden Zondagsarbeid te verrichten in publieken dienst", terug, omdat het in dezen vorm bezwaarlijk in behandeling kan komen.

X. De onderscheidene deputaten worden gecontinueerd. Ds. Troost wordt benoemd inplaats van Dr. Grosheide, als secundus naar Art. 49 D. K. O.

XI. De classis Leiden zal de volgende Particuliere Synode oproepen.

XII. Den praeses wordt namens de Synode door den Assessor de dank der Synode betuigd voor zijn uitnemende leiding.

XIII. Ds. Sap gaat voor in dankzegging, waarna de praeses de vergadering sluit.

Namens de Particuliere Synode
J. GISPEN, *sub-scriba.*

Buitenland.

Portugal. De republiek en de kerken.

Toen in Portugal de revolutie uitbrak waardoor de Koning weggejaagd en de republiek uitgeroepen werd, beloofden de nieuwe machthebbers volkomen religie vrijheid. In Protestantsche kringen hoopte men dat nu ook een nieuw tijdperk voor de evangelisatie zou aanbreken omdat vele belemmeringen voor dien arbeid stonden weggenomen te worden. Doch men kwam teleurgesteld uit. Toen het decreet verscheen waarbij scheiding van kerk en staat werd geproclameerd, bleek het dat daarin vele hinderlijke bepalingen voor de kerken voorkwamen. Deze bepalingen waren wel tegen de Roomsche kerk gericht, maar zij drukte niettemin ook de andere kerken. Zoo mogen kerkelijke gebouwen niet verkocht worden, zij kunnen door den staat onteigend worden. Het bestuur van de geldmiddelen der kerken staat onder toezicht van het staatsbestuur. Een derde deel van alle inkomsten der kerken moet gebruikt worden voor publieke weldadigheid. Geen predikant mag optreden en geen kerk mag een spreker laten prediken zonder toestemming van de overheid. Na zonsondergang mogen er geen Godsdiestoefeningen gehonden worden, enz.

De gemeenten van buitenlanders werden door bemiddeling der gezanten die tot haar behooren, vrijgesteld van naleving dezer wetten. Daardoor was de Portugeesche Evangelische kerk genoodzaakt van het gebruik maken der schotsche kerk te Lissabon af te zien en een eigen lokaal te zoeken. Zij vond er een in een van de drukste straten van Lissabon en toen kwam het aan den dag dat de nieuwe plaats van samenkomst beter aan het doel beantwoordt dan de vorige. Maar met dat al blijkt het op nieuw ook in Portugal dat de zaak van conscientie vrijheid niet veilig is in de handen der radicalen.

China. Geen invoer van opium meer uit Engelsch-Indië.

Het is wel beweerd, dat de Chineesche regeering het niet ernstig meent wanneer zij zegt, dat zij het voornemen heeft het gebruik van opium in haar gebied te willen beletten, en men voert daarvoor aan, dat de regeering toelaat dat er in China nog opium geteeld wordt. Doch dit wordt door de autoriteiten zoo stellig mogelijk weersproken.

Het moet tot eere van de Engelsche regeering gezegd worden, dat zij de pogingen van de Chineesche overheid om een einde te maken aan het verderfelijk gebruik van het bedwelmende opium, krachtig heeft gesteund en dit ten koste van 132 millioen guldens. Er zouden nog vier jaar moeten verloopen voordat het tractaat afgeloopen is, volgens hetwelk uit Engelsch Indie opium naar China mag ingevoerd worden. Doch de Engelsche ondersecretaris van Staat deelde dezer dagen in het huis de Gemeenten mede, „dat de regeering besloten had een einde te maken aan den opiumhandel, en dat aanstonds en voor altijd. Geen ons opium zal China meer opgedrongen worden." Wanneer men weet, dat Engeland te voren het Chineesche volk door een oorlog heeft gedwongen opium uit Engelsch-Indie te betrekken om der wille van het geld dat daardoor binnenkwam, dan is het des te meer te waardeeren, dat de tegenwoordige regeering aan dit onrecht een eind gemaakt heeft. Jarenlang is op dat opdringen van de vergiftige opium door Christelijke mannen als een schandvlek voor Engeland gewezen, en het wordt nu terecht voor een gebedsverhooring gehouden, dat daaraan een einde kwam.

Gemengd Nieuws.

Mevrouw Besant veroordeeld. Mevrouw Annie Besant heeft, gelijk wij in dit blad reeds medegedeeld, gepoogd zeker 17-jarig jongeling, Krishnamurthi geheeten, een Hindoe van Indische geboorte, te laten doorgaan voor den toekomstigen Messias. Zij had dien jongeling met een ander jongmensch toevertrouwd aan de leiding van zekeren heer Leadbeater. Zij schijnt de twee jonge menschen wederrechtelijk te hebben medegevoerd, althans aangeklaagd voor het Hoog Gerechtshof van Madras, is haar bevolen de twee Indische jongelingen los te laten, terwijl door den rechter de heer Leadbeater »een immoreel persoon« genoemd werd. Aan de vereeniging van »de Zilveren stem van het Oosten«, die in den jongen Krishnamurthi den toekomstigen Messias meende te mogen begroeten, en die ook in Nederland heel wat aanhangers telt, is daardoor een zware slag toegebracht.

Een nieuw handschrift van de Evangeliën. Voor ongeveer zes jaar werd in een graf te Akmah in Egypte een oud handschrift der Evangeliën gevonden, dat door een koopman van die plaats gekocht werd, die het weer verkocht aan den Amerikaanschen verzamelaar C. L. Freer. Op dit oogenblik bevindt het zich in het Museum van Washington, en daartoe aangezocht door de Universiteit van Michigan heeft de hoogleeraar H. A. Sanders het uitgegeven. Naar het schrift te oordeelen, is dit handschrift uit de vijfde eeuw, wellicht uit de vierde.

Het is niet op papyrus maar op perkament geschreven, buitengewoon nauwkeurig en in nog wonderlijk goeden staat gebleven. Het handschrift van het boek van Henoch, dat in 1886 in Akmah gevonden werd en thans te Kairo is, vertoont groote overeenkomst met het nieuwe handschrift. De Evangeliën komen in de volgende orde voor: Mattheus, Johannes, Lukas en Marcus. Kennelijk is het handschrift vervaardigd door verschillende personen, en het blijkt ook dat bij de samenstelling gebruik gemaakt is van verschillende teksten. In Mattheus komt Freer's handschrift met den lateren Byzantijnschen tekstvorm letterlijk overeen. In het eerste gedeelte van het Evangelie van Johannes tot vs 14 steunt het den z.g. Egyptischen typus die in den codex van het Vaticaan gevolgd is; zoo wordt in het vijfde hoofdstuk het badwater niet Bethesda maar Bethsaida genoemd terwijl er geen gewag gemaakt is van den engel. In de latere kapittels van het Joh. Evangelie is de verwantschap met den codex Vaticanus nog nauwer. Evenzoo in de eerste zeven hoofdstukken van Lukas, terwijl in Luk. 8 : 12 het nieuwe handschrift met den codex Alexandrinus saanstemt. De tekst van Marcus staat geheel op zichzelf en heeft een slot dat in geen ons bekend handschrift gevonden wordt, ofschoon het aan Hieronymus bekend was. Na vs. 19 leest men daarin: »En zij verontschuldigden zich, terwijl zij zeiden dat die tijd met zijn wetteloosheid en ongeloof onder de macht van Satan stond, die door bemiddeling van de onreine geesten niet toeliet, dat de ware kracht Gods begrepen werd. Daarom zeiden zij tot Christus: Openbaar ons nu uwe gerechtigheid. En Christus sprak tot hen: de maat van de jaren van de macht Satans is (niet) vol, maar zij nadert, om der wille van hen die gezondigd hebben, werd ik in den dood overgegeven, opdat zij tot de waarheid terugkeeren en niet meer zondigen, maar de geestelijke en onvergankelijke heerlijkheid der gerechtigheid in den hemel beërven. Maar gij gaat heen enzs! Zoo hebben de graven van Egypte een belangrijke gave voor de Kerk des Heeren bewaard, al is het volgens ons duidelijk, dat hetgeen in het handschrift voorkomt wat niet in andere codices gevonden wordt, onecht is.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE GOOCHELAARS.

IV.

BIJ VRIENDEN.

Het was Kasper met groote moeite gelukt, terwijl hij zijn oom voortsleepte, het midden van de trap te bereiken; doch nu werd ook zijn toestand hachelijk. Door het springen der glasruiten had het vuur lucht gekregen en de vlammen verspreidden zich nu snel naar alle zijden. Reeds geraakte ook de trap in brand en de geheele ruimte was vervuld met een dikken rook, die dreigde Kasper te doen stikken. Doch hij vermande zich en sleepte met inspanning van alle kracht zich zelf en zijn last de trap af naar beneden.

Hij scheen op het punt van te bezwijken, toen hij in de gelagkamer, waarvan het achterschot ook reeds brandde, vier mannen bespeurde, blijkbaar spuitgasten van de brandweer. Zoodra zij Kasper bespeurden, liepen ze op hem toe en rukten hem en zijn last van de nu reeds in vlam staande trap. Tegelijk drongen een paar dikke waterstralen van buiten af in het huis.

„Zijn er nog meer boven?" riepen de mannen Kasper toe!

De knaap schudde het hoofd. Een oogenblik later zonk hij zelf bewusteloos neer.

Terwijl het blusschingswerk met kracht werd aangevat en de waardin stond te schelden op den dronken lap, bij wien de brand was aangekomen, werden de bedoelde man en zijn neef in een naburige woning gedragen. Weldra verscheen een geneesheer, en nu bleek dat de oudste van de twee veel erger brandwonden had bekomen dan eerst het geval scheen. Kasper had minder van het vuur geleden, maar scheen door den schrik en de inspanning geheel versuft en verdoofd. Beiden werden naar het Stadsziekenhuis gebracht.

De eerste van het tweetal, die weer tot zich zelven kwam, was Banker. Hij leed hevige pijnen en had nu alle gelegenheid om na te denken over de persoonlijke gevolgen van zijn onmatigheid. Wel gaf de geneesheer alle hoop op herstel, doch Banker vreesde, en niet zonder reden,